

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

**Правни положај и уређење комуналне полиције
у Републици Србији**

(Мастер рад)

Ментор
Проф. др Дејан Вучетић

Кандидат
Тамара Драгановић
Број индекса: М005/19-УП

Ниш, 2021. година

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

**Правни положај и уређење комуналне полиције
у Републици Србији**

(Мастер рад)

Ментор
Проф. др Дејан Вучетић

Кандидат
Тамара Драгановић
Број индекса: М005/19-УП

Ниш, 2021. година

Садржај:

1. Увод.....	1
1.1 Предмет рада.....	3
1.2 Циљ и значај рада.....	4
1.3 Методологија рада.....	5
1.4 Хипотезе рада.....	6
2. Комунална полиција у државама Европске Уније	7
2.1 Комунална полиција у Француској	8
2.2 Комунална полиција у Немачкој	11
2.3 Комунална полиција у Енглеској.....	14
3. Комунална полиција у државама бивше СФРЈ.....	16
3.1 Комунална полиција у Црној Гори.....	16
3.2 Комунална полиција у Републици Српској	18
3.3 Комунална полиција у Хрватској	20
3.4 Комунална полиција у Словенији.....	22
4. Комунална милиција у локалној самоуправи Републике Србије.	24
5. Организација комуналне милиције Републике Србије.....	26
6. Овлашћења комуналне милиције Републике Србије.....	28
6.1 Упозорење.....	30
6.2 Усмена наређења	30
6.3 Провера идентитета	31
6.4 Довођење.....	31
6.5 Преглед лица, предмета и возила	32
6.6 Привремено одузимање предмета	32
6.7 Аудио и видео снимање	33
6.8 Употреба средстава принуде	33
7. Унутрашње уређење комуналне милиције Републике Србије	35
8. Радноправни положај комуналне милиције Републике Србије.....	37

9. Правно уређење комуналне милиције града Ниша	42
10. Закључна разматрања.....	44
11. Литература	47
Сажетак и кључне речи	51
Summary and key words	52
Биографија.....	53

1. Увод

Комунална милиција Републике Србије је релативно млада творевина која је настала почетком XXI века. Због потребе уређивања области комуналног реда и мира, као и због потреба које захтева кандидатура за чланство у Европску Унију, Влада Републике Србије је маја месеца 2009. године усвојила Предлог закона о комуналној полицији.¹

Два месеца након усвајања Предлога закона о комуналној полицији, 8. јула 2009. године, на седници Осмог ванредног заседања Народне скупштине Републике Србије изгласан је и донет Закон о комуналној полицији, који је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ бр. 51/2009, од 14.07.2009.године.²

У новембру месецу 2010. године у градовима као што су Београд, Нови Сад, Пожаревац, Ваљево, Зрењанин, Сремска Митровица, и Шабац, први пут су на терен (улицама града) изашли комунални полицајци.³

Законом о комуналној полицији, донетог 2009. године, извршено је уређење комуналне полиције у Републици Србији. Овим законом су одређени послови као и овлашћења комуналне полиције у Републици Србији, и формирано је начело сарадње са другим органима Републике Србије.⁴

2019. године извршена је промена Закона о комуналној полицији и донет је Закон о комуналној милицији, самим тим комунална полиција Републике Србије променила је назив у комуналну милицију.

Закон о комуналној полицији, донет 2009. године, у Републици Србији настао је на темељу Закона о локалној самоуправи Републике Србије. 2007. године извршено је законско уређивање система локалне самоуправе и том приликом су представљени разлози и потребе увођења комуналне полиције у Републици Србији, а то су:

- проблеми у одржавању комуналног реда и мира,
- проблеми и тешкоће у извршавању прописа у областима у градској надлежности,

¹ Ђорђевић, С. *Комунална полиција-милиција*. Београд, 2019, стр. 7

² Закон о комуналној полицији, *Службени гласник РС*, бр. 51/09

³ Ђорђевић, С. *Комунална полиција-милиција*. Београд, 2019, стр. 7

⁴ Урошевић, З., „Новост у систему: Увођење комуналне полиције“, *Правни живот*, бр. 7-8/2010.

- тешкоће надзора јавног градског, приградског и осталог локалног саобраћаја,
- проблеми и тешкоће заштите животне средине, културних добара, локалних путева, јавних објеката од важности за дати град.⁵

У Закону о комуналној милицији, који је донет 2019. године, Републике Србије наводи се да комуналну милицију формира јединица локалне самоуправе, као унутрашњу организациону јединицу у саставу јединственог органа општинске, односно градске управе или управе образоване за поједину област.⁶

Уређењем на овај начин, комунална милиција представља организацију која вршењем законом утврђених надзорних послова и применом овлашћења пружа помоћ и обезбеђује извршавање надлежности града на територији датог града, као и несметано обављање законом одређених послова града.⁷

Општа питања попут положаја, права, дужности и одговорности комуналних милицајаца регулисана су законским прописима о радним односима за запослене у органима града, осим ако Закон о комуналној милицији и донети прописи везани за дати закон не дефинишу и одређују другачије.⁸

⁵ Милосављевић, Б. *Приручник за стручно оспособљавање и полагање испита комуналних полицајаца*, Министарство за државну управу и локалну самоуправу, Београд, 2010, стр. 15.

⁶ Члан 2 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

⁷ Урошевић, З. „Новост у систему: Увођење комуналне полиције“, *Правни живот*, бр. 7-8/2010.

⁸ Кекић, Д., Миленковић, М., Варијетети и асиметричности комуналне полиције у Републици Србији. Зборник радова: *Европске интеграције: Правда, слобода и безбедност*. 2016, стр. 178

1.1 Предмет рада

Предмет рада посвећен је обради теме правног положаја и уређења комуналне милиције у Републици Србији.

У уводном делу рада биће приказан почетак и развој комуналне милиције у Републици Србији.

Други део рада бави се питањем комуналне полиције у државама Европске Уније. Као репрезенти узети су примери комуналне полиције у Француској, Енглеској и Немачкој.

У трећем делу рада биће дат приказ комуналне полиције у државама бивше СФРЈ.

Четврти део рада бави се питањем комуналне милиције у локалној самоуправи Републике Србије. Након чега следи део рада у којем ће бити извршено детаљније упознавање са организацијом, унутрашњим уређењем, овлашћењима као и радноправним положајем комуналне милиције Републике Србије.

Последњи део рада бави се детаљнијим упознавањем са правним уређењем комуналне милиције града Ниша.

1.2 Циљ и значај рада

Циљ мастер рада биће упознавање са правним положајем и уређењем комуналне милиције Републике Србије. Такође, циљ ће бити и упознавање са организацијом и овлашћењима комуналне милиције Републике Србије.

Како би се тема мастер рада што целовитије обрадила, циљ мастер рада биће и упознавање са карактеристика комуналне полиције појединих држава Европске Уније, као што су Француска, Немачка и Енглеска, као и комуналном полицијом државама бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ).

Као додатни циљ рада биће и приказ комуналне милиције локалних самоуправа Републике Србије. Такође, циљ је и упознавање са правним уређењем комуналне милиције града Ниша

Значај рада огледа се у сагледавању правног положаја и уређења комуналне милиције у Републици Србији, а нарочито недостатака и предности истих. Анализом недостатака и предности правног положаја и уређења комуналне милиције у Републици Србији, пружа се могућност даљег унапређења Закона о комуналној милицији у Републици Србији, а пре свега његове практичне примене.

1.3 Методологија рада

Током теоријске анализе законских текстова и стручне литературе у циљу формулисања предмета, значаја, циља и хипотеза мастер рада, коришћени су правно-догматски метод, упоредно правни метод, у мањој мери и историјско-правни метод, као и метод студије случаја.

1.4 Хипотезе рада

Хипотезе рада су:

- Комунална милиција Републике Србије представља релативно младу творевину.
- Комуналну милицију у Републици Србији формира јединица локалне самоуправе, као унутрашњу организациону јединицу у саставу јединственог органа општинске, односно градске управе или управе образоване за поједину област.
- Основни циљ комуналне милиције ја да приликом обављања својих послова одржава комунални ред у градовима и обезбеђује ефикасно извршавање закона и других прописа и општих аката из области комуналне делатности.
- Комунални милицајци, као и послови комуналне милиције у Републици Србији, не представљају део система безбедности у ужем смислу, без обзира што остварују поједине функције из надлежности државе.
- Припадници комуналне милиције представљају стручно оспособљене кадрове чије се образовање и оспособљавање за рад врши у складу са посебно креираним образовним програмима унутар специјализованих институција за образовање и обуку припадника полиције.
- Комунални милицајци немају статус државних службеника, већ запослених у органима локалне самоуправе.
- Иако млада творевина, комунална милиција у Републици Србији се показала као потребна служба у јединицама локалне самоуправе у којима је образована.

2. Комунална полиција у државама Европске Уније

Рад комуналне полиције дефинисан је као специфичан вид рада полиције на блиској сарадњи између комуналне полиције и заједнице, а са циљем ефикасног решавања проблема заједнице. Иако концепт комуналне полиције није нов, њена филозофија, принципи и пракса су у различитим степенима били присутни у полицији деценијама уназад. Историјски посматрано, полиција је често сарађивала са грађанима на различитим нивоима у циљу спречавања и смањења криминалитета, као и одржавања јавног реда и мира.⁹

За сада не постоји један заједнички или најбољи приступ за имплементацију рада комуналне полиције у државама Европске Уније. У ту сврху потребно је узети у обзир полицијску праксу сваке поједине државе чланице Европске Уније, друштвени ниво развоја, правну свест, историјско искуство, као и друге друштвене и правне аспекте.¹⁰ У правној тековини Европске Уније не постоји обавезна потреба за потпуну усклађеност закона, политикама и прописима рада комуналне полиције за земље чланице. Свака држава чланица покушава да креира и спроводи сопствене стратегије рада комуналне полиције, на националном и локалном нивоу.¹¹

У многим државама Европске Уније израз комунална полиција има различито значање и појављује се у различитим облицима са различитим нивоима интеракције са грађанима, као и административним функцијама и овлашћењима које су јој дате.¹² Комунална полиција у државама Европске Уније углавном се формира као служба локалне самоуправе за спровођење закона, која је најчешће одговорна градоначелнику. Комунални полицајци по правилу немају сва полицијска овлашћења, већ своје послове обављају без њих или имају нека од полицијских овлашћења.¹³ Рад комуналне полиције у државама Европске Уније фокусира се на успостављање веза и блиску сарадњу са становништвом. Уместо старомодног реактивног рада полиције, рада комуналне полиције укључује моделирање проактивног и коактивног полицијског рада.¹⁴

⁹ Blair, I. The Policing Revolution: Back to the Beat. *New Statesman*, 2002, 725:21,23.

¹⁰ Dangleish, D., Myhill, I. A., *Implementation of the National Reassurance Policing Programme*. RDS, 2006.

¹¹ Balcioglu, P. Community policing in England, Wales, and European Union: Past, present and future. *Ankara Avrupa Calismalari Dergisi*. 15/2016, стр. 189

¹² Colvin, C.A., Goh, A., Elements underlying community policing: Validation of the construct. *Police Practice and Research*. 2006, 7(1), 19–33.

¹³ Ђорђевић, С., *Комунална полиција-милиција*. Београд, 2019, стр.6

¹⁴ Dehbi, C. *Community-Oriented Policing in the European Union Today*. EUCPN, 2018.

2.1 Комунална полиција у Француској

У јануару 1983. године, Француска национална влада дозволила је појединим француским општинама да формирају своје општинске полицијске снаге како би допуниле полицијске услуге које пружају Национална полиција и Национална жандармерија.¹⁵

Комунална полиција (фр. *Police Municipale*) је локална полиција општина и градова у Француској изван главног града Париза. У 2017. години у Француској је постојало око 20.000 комуналних полицајаца у 3.500 општина и градова.¹⁶

Комунална полиција у департманина града Париза (*Hauts de Seine, Seine Saint Denis, и Val de Marne*) спада под надлежност Париске полицијске префектуре, која је део Националне полиције. Такође, град Париз поседује и Управу за превенцију, сигурност и заштиту (фр. *Direction de la Prévention, de la Sécurité et de la Protection*). унутар које раде и комунални полицајци, тзв. инспектори безбедности (фр. *Inspecteurs de sécurité*).¹⁷

Слика 1. Грб француске комуналне полиције¹⁸

¹⁵ Kania, R.R.E. French Municipal Police Experiment. *Police Studies*. 12(23), 125-126.

¹⁶ Mucchielli L., The Evolution of Municipal Police forces in France: An Imitation of State Police Doomed to Failure?, *Déviante et Société*, 2017/2 (Vol. 41), стр .239-240.

¹⁷ Denion, F. *Police municipale : missions et moyens*, Territoriales Editions, Paris, 2006.

¹⁸ Преузето са сајта [https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_Police_\(France\)#/media/File:French_Police_Municipale.png](https://en.wikipedia.org/wiki/Municipal_Police_(France)#/media/File:French_Police_Municipale.png)) Приступљено: 01.10.2021. године

Табела 1. Број комуналних полицајаца и број градова у којима је основана комунална полиција у Француској у периоду од 1984 до 2015. године¹⁹

<i>Година</i>	<i>Број комуналних полицајаца</i>	<i>Број градова са основаном комуналном полицијом</i>
1984.	5.641	1.748
1987.	8.159	2.345
1989.	9.361	2.663
1993.	10.977	2.849
1999.	13.098	3.030
2004.	16.673	/
2010.	18.000	3.500
2015.	20.000	/

Комунална полиција градова у Француској је под надлежношћу градоначелника града. Градоначелници градова, према регулативама 2212-2 Општег територијалног закона (фр. *Article L. 2212-2 du Code général des collectivités territoriales*). имају тзв. „полицијску моћ градоначелника“, односно одговорни су за одржавање јавног реда и мира, затим безбедности становника града и јавног здравља, као и административну функцију.²⁰

Према члану 21-2 Закона о кривичном поступку, дужности комуналне полиције укључују:

- безбедност, заштиту, јавни ред и мир,
- правилну примену локалних подзаконских аката,
- праћење и регулисање друмског саобраћаја и евидентирање саобраћајних прекршаја,
- рутинске прегледе прекршаја начињених под дејством алкохола,
- одржавање закона 78-6 Законика о кривичном поступку,
- помоћ грађанима града,

¹⁹ Mucchielli L., The Evolution of Municipal Police forces in France: An Imitation of State Police Doomed to Failure?, *Déviance et Société*, 2017/2 (Vol. 41), p.239-271.

²⁰ Denion, F. *Police municipale : missions et moyens*. Territoriales Editions, Paris, 2006.

- контролу поштовања закона урбанистичког планирања,
- пријављивање свих прекршаја закона за које немају надлежност.²¹

Интервенције комуналне полиције се, такође, спроводе у координацији са другим полицијским снагама. Обавезни споразум дефинише и ограничава природу и могућности њихових интервенција и начин на који сарађују са другим полицијским снагама. Изузимајући обезбеђење установа и зграда, као и надзор над церемонијама, фестивалима и другим догађајима, без овог споразума, задаци локалне полиције могу се обављати само између 6 и 23 сата.

Свеукупни надзор и регулација комуналне полиције је у надлежности Министарства унутрашњих послова, које је овлашћено да спроводи инспекцију од стране агенција као што је Национална полиција. Параграф 4 члана L 2212-5 и члан L CGCT 2212-9 Општег територијалног закона уређују питања међуградске полицијске сарадње између градова или групе градова.²²

Комунална полиција, генерално, не носи ватрено оружје. На захтев градоначелника, префект одељења у коме се општина налази или град може овластити комуналне полицајце да буду наоружани у одређеним околностима или за посебне ноћне послове. У неким градовима сви комунални полицајци су стално наоружани.

Слика 2. Униформа комуналних полицајаца у Француској²³

²¹ Преузето са сајта: https://www.legislationline.org/download/id/6381/file/France_CPC_am2006_en.pdf Приступљено: 01.10.2021. године

²² Преузето са сајта: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006070633/> Приступљено: 01.10.2021. године

²³ Преузето са сајта <https://www.shutterstock.com/editorial/image-editorial/police-officers-patrol-the-nice-christmas-market-france-13-dec-2018-10033308n> Приступљено: 01.10.2021. године.

2.2 Комунална полиција у Немачкој

Под термином *Stadtpolizei* се у појединим градовима Немачке означава комунална полиција, односно означавају се локална (градска/општинска) одељења полиције која спроводе градске/општинске одлуке, при чему поседују ограничена полицијска овлашћења у односу на државну полицију Немачке.²⁴

Након 1945. године у Немачкој је постојало пуно локалних и градских полицијских снага, као што је Полиција града Минхена. Мањи градови и рурална подручја која нису могла или хтела да приуште сопствене полицијске снаге били су покривени тзв. државном полицијом (нем. *Landpolizei*), коју је организовала држава и која је покривала целокупну територију тадашње Немачке. Ова децентрализација полиције била је наметнута од стране америчко-британске војне владе након Другог светског рата.²⁵

Слика 3. Историјски грб Минхенске комуналне полиције²⁶

Међутим, овакав начин организације полиције није дао очекиване ефекте у борби против криминала и тероризма, као и свакодневних мањих прекршаја, па је због тога дошло до спајања локалних полицијских снага и жандармерије, како би се у формирале полицијске снаге у свакој немачкој покрајини. Ова реорганизација полиције се дешавала током седамдесетих година 19. века.

²⁴ Donnelly, D., *Municipal Policing in the European Union: Comparative Perspectives*, New York: Palgrave-Macmillan, 2013.

²⁵ Преузето са сајта: [https://hanssteinmueller.de/tl/Bayern-1945- -1965.htm](https://hanssteinmueller.de/tl/Bayern-1945--1965.htm)

Приступљено: 01.10.2021. године

²⁶ Преузето са сајта [https://en.wikipedia.org/wiki/File:Stadtpolizei München-Abzeichen.JPG](https://en.wikipedia.org/wiki/File:Stadtpolizei_München-Abzeichen.JPG)

Приступљено: 01.10.2021. године

У Баварској је било дозвољено свакој општини која има више од 5000 становника да формира комуналну полицију и током седамдесетих година 19. века постојао је 151 град у Баварској који је оформио комуналне полицијске снаге. 1975. године долази до спајања комуналних полицијских снага са полицијом града Минхена у тзв. Баварску државну полицију. У покрајини Баден-Виртемберг је градовима са најмање 75.000 становника било дозвољено да имају своје комуналне полицијске снаге. Године 1968. потреба за становништвом повећана је на 250.000, чиме је успостављено ограничење на три највећа града у покрајини, Штутгарт, Манхаим и Карлсруе. 1972. године комунална полиција Манхаима и Карлсруе-а се спаја у полицију Баден-Виртемберг, а 1973. и Штутгарт, па се формира заједничка комунална полиција покрајине Баден-Виртемберг.²⁷²⁸

Слика 4. Тренутни грб комуналне полиције града Минхена²⁹

Када је реч о садашњој држави Немачкој, треба нагласити да се спровођење Закона о комуналној полицији веома хетерогено примењује, у зависности од државних, окружних, градских и општинских прописа. Тренутно, многи градови у Немачкој имају градску комуналну полицију, са ограниченим дужностима полицијског типа. При чему, у зависности од закона сваке покрајине комунална полиције делује под различитим условима, попут:

- *Ordnungsamt* (Уред за извршавање налога);

²⁷ Преузето са сајта: [https://hanssteinmueller.de/tl/Bayern-1945- -1965.htm](https://hanssteinmueller.de/tl/Bayern-1945--1965.htm)

Пристапљено: 01.10.2021. године

²⁸ Hesse, J.J. *Polizeireform Baden-Württemberg*. Internationales Institut für Staats - und Europawissenschaften, Berlin, 2015.

²⁹ Преузето са сајта: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Wappen_Stadtpolizei_Frankfurt.jpg

Пристапљено: 01.10.2021. године

- *Kommunaler Ordnungsdienst* (Комунална служба безбедности);
- *Städtischer Ordnungsdienst* (Градска служба безбедности);
- *Gemeindevollzugsdienst* (Комунална служба за спровођење закона).³⁰

Комунални полицајци у Немачкој углавном носе униформе налик полицији, али неки носе означене јакне и обичну одећу на којој постоји ознака да се ради о комуналним полицајцима. У зависности од закона сваке покрајине, комунални полицајци могу бити наоружани или ненаоружани. У неколико покрајина (на пример Бремен, Саарланд, Баден-Виртемберг) комунални полицајци имају иста права, овлашћења и обавезе као и њихови колеге у државној полицији. Ово је посебно случај у покрајини Баден-Виртемберг где комунални полицајци могу употребити силу, извршити хапшење, регулисати саобраћај, затражити идентификацију, претражити особу, истражити прекршаје итд.³¹

Задаци комуналне полиције зависе од величине територије града/општине и броја становника у којима делују. Углавном су послови комуналне полиције у Немачкој следећи:

- контрола примене градских подзаконских аката и закона који су у надлежности датог града/општине;
- контролу поштовања јавног реда и мира,
- мањи прекршаји и прекршаји као што су илегално паркирање, бацање смећа, кршење државних и градских прописа итд.³²

Углавном само деле упозорења или новчане казне али могу извршити и хапшење грађана. Уколико уоче неке веће прекршаје или кривична дела, морају позвати државну полицију.

³⁰ Hesse, J.J. *Polizeireform Baden-Württemberg*. Internationales Institut für Staats - und Europawissenschaften, Berlin, 2015.

³¹ Ибидем

³² Преузето са сајта: <https://www.fr.de/rhein-main/kommunalpolizei-zeigt-praesenz-innenstadt-10988602.html> Приступљено: 01.10.2021. године

2.3 Комунална полиција у Енглеској

Комунална полиција у Енглеској (енг. *Police community support officer*) представља део униформисаних полицијских снаге Енглеске. Чланом 38(2) Закона о реформи полиције из 2002. године, прецизно су одређене улоге комуналне полиције у Енглеској.³³

У септембру 2002. године, након што је донешен Закон о реформи полиције, припаднике комуналне полиције је регрутовала Метрополитен полиција.

2009. године било је укупно 16.184 комуналних полицајаца у Енглеској и Велсу. До 2012. године, наводи се да је у Енглеској и Велсу било 15.820 припадника комуналне полиције. Смањење броја комуналних полицајаца уследило је због мера штедњи. Метрополитен полиција има највећи број припадника комуналне полиције, који чине једну четвртину од укупног броја комуналних полицајаца у Енглеској и Велсу, док рецимо полиција града Манчестера има 5% од укупног броја комуналних полицајаца Енглеске и Велса.³⁴³⁵

Комунална полиција сарадњу остварује и са другим полицијским службама у Енглеској као што су:

- *Safer Neighbourhood* - уведена 2004. године од стране Метрополитен полиције у циљу сарадње са локалним заједницама на идентификовању и решавању питања нарушавања јавног реда и мира;
- *Neighbourhood Policing team* - мањи полицијски тимови који су састављени од полицајаца, комуналних полицајаца, волонтера, а који раде на мањим подручјима града у циљу спречавања и смањења ремећења јавног реда и мира, прекршаја, побољшања услова у суседству, побољшања осећај сигурности.³⁶³⁷

³³ Foster, J., Jones C., 'Nice to Do' and Essential: Improving Neighbourhood Policing in an English *Police Force. Policing*, 4/2010, 395-402.

³⁴ Доступно на сајту: <https://www.politics.co.uk/reference/police-numbers-and-recruitment/> Приступљено: 04.10.2021. године

³⁵ Доступно на сајту: <https://onthebeat101.wordpress.com/about-pcsos/> Приступљено: 04.10.2021. године

³⁶ Доступно на сајту: <https://www.croydon.gov.uk/community-and-safety/safety/crime-and-antisocial-behaviour/police-safer-neighbourhood-teams> Приступљено: 04.10.2021. године

³⁷ Доступно на сајту:

https://www.thamesvalley.police.uk/police-forces/thames-valley-police/areas/au/about-us/our-people/neighbourhood-policing/?_cf_chl_captcha_tk__=pmd_aDYK6FW2GY.8vng4rJsXIDynMpYI19Vwz2RqUGdWt7Y-1633528023-0-gqNtZGzNA2WjcnBszQhR Приступљено: 04.10.2021. године

Овлашћења комуналних полицајаца у Енглеској:

- овлашћења за издавање казни за вожњу бицикли на пешачким стазама,
- овлашћење за издавање казни за илегално бацање смећа,
- овлашћење за издавање казни за кршење закона о псима,
- рутинска идентификација грађана,
- идентификација особа које крше јавни ред и мир,
- идентификација особа које крше саобраћајне прописе,
- одузимање алкохола особама које конзумирају исти на недозвољеним местима,
- одузимање алкохола малолетним лицима,
- одузимање цигарета особама млађим од 16 година,
- одузимање психоактивних супстанција и идентификација уживалаца истих,
- могућност уласка и претраге просторија уколико постоји опасност по живот особа које се налазе у датој просторији,
- заплена возила код којих је укључен аларм,
- спровођење друмских контрола, итд.³⁸

³⁸ Доступно на сајту:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/117572/pcs-o-powers.pdf Приступљено: 04.10.2021. године

3. Комунална полиција у државама бивше СФРЈ

3.1 Комунална полиција у Црној Гори

Законом о комуналној полицији, донетог 2014 године, извршено је уређење комуналне полиције у Црној Гори. Овим законом су одређени послови као и овлашћења комуналне полиције у Црној Гори, и формирано је начело сарадње са другим органима Црне Горе.³⁹

У члану 6 Закона о комуналној полицији Црне Горе наводи се да послови комуналне полиције обухватају комунални надзор и обезбеђивање комуналног реда у складу са законом којим се уређује област комуналних делатности и друге области у којима општина врши сопствене послове или послове из надлежности државне управе који су јој пренесени законом или поверени на основу закона.⁴⁰

Послови комуналне полиције Црне Горе се могу разврстати у неколико група:

- одржавање комуналног реда и мира,
- контрола примене закона и других подзаконских аката и прописа из комуналне области, као и других надлежности града,
- вршење надзора над јавним градским, приградским и локалним саобраћајем, а у складу са законским прописима датог града;
- заштита животне средине, културних добара, локалних путева, улица и других јавних објеката од значаја за град;
- предузимање хитних мера и учествовање у спасилачким активностима.⁴¹

Када је реч о начелима комуналне полиције Црне Горе, у члану 3 наводи се да се вршење послова комуналне полиције заснива на начелима законитости, превентивности, професионалности, сарадње, ефикасности, непристрасности, недискриминације, благовремености и сразмерности.⁴²

³⁹ Закон о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019

⁴⁰ Члан 6 Закона о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019

⁴¹ Закон о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019

⁴² Члан 3 Закона о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019

У члану 9 Закона о комуналној полицији Црне Горе наводи се да је комунални полицајац овлашћен да:

- даје упозорења;
- издаје наређења;
- утврђује идентитет;
- лиши слободе учиниоца прекршаја;
- заустави и привремено искључи возило из саобраћаја;
- прегледа предмете;
- привремено одузима предмете;
- примени видео надзор и
- употреби физичку снагу, ручни спреј са надражујућим дејством, службену палицу и средства за везивање.⁴³

Такође, комунална полиција може издати прекршајни налог, поднети захтев за покретање прекршајног поступка или кривичну пријаву и, кад утврди да није надлежна за поступање, обавестити други надлежни орган ради предузимања мера из своје надлежности.⁴⁴

Када је реч о организацији и радним односима комуналне полиције Црне Горе, у члану 33 Закона о комуналној полицији наводи се да се на сваких 5000 становника одређује један комунални полицајац, а да служба комуналне полиције не може имати мање од 3 комунална полицајца.⁴⁵

У ситуацији да постоји повећан обим посла комуналне полиције у општини, општина може закључити споразум са другом општином да послове комуналне полиције на њеној територији врши комунална полиција друге општине.⁴⁶

⁴³ Члан 9 Закона о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019

⁴⁴ Ибидем

⁴⁵ Члан 33 Закона о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019

⁴⁶ Члан 35а Закона о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019

3.2 Комунална полиција у Републици Српској

Законом о комуналној полицији Републике Српске, донетог 2013. године, извршено је уређење комуналне полиције у Републици Српској. Овим законом уређен је комунално-инспекцијски надзор, надлежност полиције, радноправни статус комуналног полицајца, начин и поступак вршења комунално-инспекцијског надзора, обавезе и овлашћења комуналног полицајца, права и обавезе субјекта надзора и друга питања од значаја за обављање комунално-инспекцијског надзора према важећим прописима на подручју Републике Српске.⁴⁷

Када је реч о организовању комуналне полиције Републике Српске, у члану 4 Закона о комуналној полицији наводи се да јединица локалне самоуправе организује комуналну полицију као посебну организациону јединицу или део организационе јединице у саставу административне службе јединице локалне самоуправе.⁴⁸

Уколико је комунална полиција посебна организациона јединица у саставу административне службе јединице локалне самоуправе, њом руководи начелник комуналне полиције, а уколико је комунална полиција део организационе јединице у саставу административне службе јединице локалне самоуправе, онда њом руководи руководилац те организационе јединице.⁴⁹

Комунални полицајац, као и начелник комуналне полиције има статус општинског, односно градског службеника.

Када је реч о радноправном статусу комуналног полицајца, важе прописи којима је уређен радноправни статус службеника у јединици локалне самоуправе.⁵⁰

Услови за заснивање радног односа комуналног полицајца су:

- општи и посебни услови прописани за заснивање радног односа у административној служби јединице локалне самоуправе на радно место службеника,
- висока стручна спрема, односно лице које је завршило први циклус студија који се вреднује са најмање 240 ЕЦТС бодова и
- најмање три године радног искуства у траженом степену образовања.⁵¹

⁴⁷ Закон о комуналној полицији Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 28/2013)

⁴⁸ Члан 4 Закона о комуналној полицији Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 28/2013)

⁴⁹ Члан 5 Закона о комуналној полицији Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 28/2013)

⁵⁰ Члан 10 Закона о комуналној полицији Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 28/2013)

Услови за заснивање радног односа начелника комуналне полиције су:

- општи и посебни услови прописани за обављање послова комуналног полицајца и
- најмање пет година радног искуства у траженом степену образовања.⁵²

У члану 9 Закона о комуналној полицији Републике Српске наводи се да комунална полиција врши комунално-инспекцијски надзор над применом прописа којима се уређује:

- пружање комуналних услуга,
- одржавање и коришћење: јавних саобраћајних површина у насељу (плочници, тргови и саобраћајнице), јавних површина и дрвореда, објеката за снабдевање насеља и становништва водом за пиће, јавне водоводне мреже и јавних излива и фонтана, јавне канализационе мреже, објеката за пречишћавање и одвођење отпадних вода и одвођење атмосферских вода из насеља, објеката за депоновање отпадака и врши контролу над одвожењем, уништавањем и прерадом отпадака, објеката за производњу и дистрибуцију топлоте, објеката за дистрибуцију гаса, железничких и аутобуских станица и стајалишта, јавних купатила и купалишта, чесми и бунара, јавних склоништа, јавних тоалета, септичких и осочних јама, дечијих игралишта, тржница, сточних и других пијаца, јавних простора за паркирање возила, објеката за смештај кућних љубимаца (азили); вршење димничарске делатности; вршење угоститељске делатности у складу са законом и одлуком јединице локалне самоуправе; итд.⁵³

⁵¹ Члан 10 Закона о комуналној полицији Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 28/2013)

⁵² Ибидем

⁵³ Члан 9 Закона о комуналној полицији Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 28/2013)

3.3 Комунална полиција у Хрватској

Законом о комуналном господарству уређено је питање комуналне полиције у Хрватској. Треба истаћи да у хрватском закону не постоји термин комунална полиција, већ се користи термин комунално редарство.

Закон о комуналном господарству уређује начела комуналног господарства, обављање и финансирање комуналних делатности, грађење и одржавање комуналне инфраструктуре, плаћање комуналног доприноса и комуналне накнаде, одржавање комуналног реда и друга питања важна за комунално господарство.⁵⁴

У члану 2 Закона о комуналном господарству наводи се да је комунално господарство целовит систем обављања комуналних делатности, грађења и одржавања комуналне инфраструктуре, као и одржавања комуналног реда на подручју општина, градова и Града Загребa.⁵⁵

Надлежности и овлашћења комуналног редарства су:

- надзора над применом прописа којима се уређује комунални ред,
- надзор над применом прописа о држању кућних љубимаца,
- надзор над давањем јавних површина и других некретнина у власништву града на коришћење за постављање привремених објеката, рекламних и огласних предмета (киоска, монтажних објеката, покретних направа, угоститељских тераса, штандова, рекламних и других направа) и над кориштењем јавних површина за друге сврхе,
- надзор над применом прописа којима се уређује заштита од буке у делокругу јединица локалне самоуправе,
- надзор над применом прописа којима се уређују неразврстане улице,
- надзор над применом прописа стављених у надлежност јединица локалне самоуправе, којима се уређује грађевинска инспекција,
- надзор над применом прописа о отпаду из делокруга јединице локалне самоуправе,

⁵⁴ Закон о комуналном господарству Републике Хрватске, НН 68/18, 110/18, 32/20

⁵⁵ Члан 2 Закона о комуналном господарству Републике Хрватске, НН 68/18, 110/18, 32/20

- надзор над правним и физичким особама којима је додељена концесија ради обављања комуналне делатности, делатности на поморском добру или друге делатности,
- надзор примене прописа којим се уређује јавни превоз путника,
- надзор над применом прописа којима се уређује аутотакси превоз путника,
- надзор рада комуналних и трговачких друштава који обављају послове из подручја комуналног и водног gospodarства те прикупљања и поступања с отпадом,
- надзор над применом прописаних мера дезинфекције, дезинсекције и дератизације, мера на спречавању ширења амброзије и других мера које се тичу заштите здравља грађана из делокруга јединица локалне самоуправе.⁵⁶

Послове надзора које на темељу Закона о комуналном господарству обавља управно тело врше комунални редари који су службеници тог тела. Комунални редари поседују овлашћења обављања надзора прописане Законом о комуналном господарству, одлуком о комуналном реду и посебним законом.⁵⁷

У члану 111 Закона о комуналном господарству наводи се да комунални редар мора имати најмање гимназијско средњошколско образовање или четворогодишње струковно средњошколско образовање.⁵⁸

⁵⁶ Закон о комуналном господарству Републике Хрватске, НН 68/18, 110/18, 32/20

⁵⁷ Члан 109 Закона о комуналном господарству Републике Хрватске, НН 68/18, 110/18, 32/20

⁵⁸ Члан 11 Закона о комуналном господарству Републике Хрватске, НН 68/18, 110/18, 32/20

3.4 Комунална полиција у Словенији

Законом о општинском редарству (*Zakon o občinskem redarstvu*) уређено је питање комуналне полиције у Словенији. Треба истаћи да ни у словеначком, као ни у хрватском закону не постоји термин комунална полиција, већ се користи термин комунално редарство.

Законом о општинском редарству уређена је надлаженост општине (града) за оснивање и утврђивање обима посла и задатака комуналних редара. Законом су утврђени услови за обављање послова овлашћених службеника општинске полиције (комуналне полиције), овлашћења, униформе, ознаке и опрема општинских редара (комуналних редара), као и садржај и начин вођења евиденције.⁵⁹

Уредбом којом доноси општинско/градско веће, а на предлог градоначелника, град оснива комунално редарство (комуналну полицију). Две или више општине/града могу, на предлог заједничке уредбе коју донело оба или више општинских/градских већа, формирати заједничко комунално редарство (међуградско), као тело заједничке градске/општинске управе.⁶⁰

У члану 4 Закона о општинском редарству наводи се да је комунално редарство прекршајни орган општина (градова) оснивача у Републици Словенији.⁶¹

На предлог председника општине/градоначелника општинско веће доноси општински план безбедности којим се на основу процене безбедносне ситуације у општини утврђују врста и обим послова комуналних редара. Општински програм безбедности, пре усвајања, ускладиће се са прописима, програмским документима министарства надлежног за унутрашње послове и полицију у области јавне безбедности и са безбедносним потребама општине. Градоначелник и начелник организационе јединице полиције надлежне за подручје општине стараће се о координацији програма и о обезбеђивању редовне међусобне сарадње општинске полиције и државне полиције.⁶²

⁵⁹ Члан 1 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

⁶⁰ Члан 2 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

⁶¹ Члан 4 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

⁶² Члан 6 и 7 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

Комунални редари старају се о јавној безбедности и јавном реду у општинама и надлежна је за:

- контролу сигурног и несметаног друмског саобраћаја у насељима,
- контролу путева и животне средину у насељима и на општинским путевима ван насеља,
- безбедност на општинским јавним путевима, рекреационим и другим јавним површинама,
- заштиту јавних добара, природног и културног наслеђа,
- одржавање јавног реда и мира.⁶³

Комуналним редарима руководи начелник комуналних редара, односно начелник међуградских комуналних редара. Начелник комуналних редара одлучује о питањима из надлежности комуналних редара, организује и координише рад овлашћених службених лица и, у оквиру својих овлашћења, одговара за законитост и професионалност рада комуналних редара.⁶⁴

Пре заснивања радног односа као комунални редар, особа може радити као комунални редар приправник, при чему најкасније годину дана након закључења уговора о раду у општини он мора проћи проверу знања и мора положити стручни испит за комуналног редара.⁶⁵

Комунални редари имају следећа овлашћења:

- упозорење,
- усмени налог,
- идентификацију,
- безбедносни преглед особе,
- одузимање предмета,
- притвор лица,
- употреба физичке силе, средстава за везивање и средства принуде.⁶⁶

⁶³ Члан 3 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

⁶⁴ Члан 5 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

⁶⁵ Члан 22 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

⁶⁶ Члан 10 Закона о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06

4. Комунална милиција у локалној самоуправи Републике Србије

Као што је претходно наведено, комунална милиција се образује у јединицама локалне самоуправе као унутрашња организациона јединица у саставу градске управе.⁶⁷ Законом о комуналним милицајцима уређена је сврха, пословање и основе интерног уређења. Такође, истим законом су дефинисана овлашћења припадника комуналне милиције, затим контрола њихове примене, као и главни елементи њиховог положаја и заштите.⁶⁸

Према подацима доступним на интернету, у 2019 години. комунална милиција је формирана у 21 од 29 градова Србије: Београду, Чачку, Крагујевцу, Краљеву, Крушевцу, Лесковцу, Лозници, Нишу, Новом Саду, Панчеву, Пожаревцу, Шапцу, Смедереву, Сомбору, Сремској Митровици, Суботици, Ужицу, Ваљеву, Врању, Зајечару и Зрењанину, док није формирана у Бору, Јагодини, Кикинди, Новом Пазару, Пироту, Приштини, Прокупљу и Вршцу.⁶⁹

У периоду од 2013. до 2015. године у Републици Србији било је запошљено 650 припадника комуналне милиције. У истом временском периоду, комунална милиција Републике Србије је примила преко 77.000 пријава због нарушавања комуналног реда и мира, а истовремено издала преко 230.000 прекршајних налога и око 40.000 захтева судији за прекршаје, и 17.690 пута асистирала другим државним органима.⁷⁰

У периоду од 2013. до 2015. године припадници комуналне милиције су 113 пута применили силу. Треба истаћи да су у датом периоду поднете 158 притужбе против 158 комуналних милицајаца, при чему је покренуто је 37 дисциплинских поступака због повреда службене дужности, док су четири комунална милицајца суспендована са посла, највише у Нишу. Највише притужби је поднето на рад комуналне милиције града Краљева, док су припадници комуналне милиције града Београда и Ваљева највише користили средства принуде.⁷¹

⁶⁷ Урошевић, З., Децентрализација и комунална полиција, *Правни живот*, Београд, 10/2012.

⁶⁸ Кекић, Д., Миленковић, М., Варијетети и асиметричности комуналне полиције у Републици Србији. *Зборник радова: Европске интеграције: Правда, слобода и безбедност*. 2016., стр. 178.

⁶⁹ Ђорђевић, С., *Комунална полиција-милиција*. Београд, 2019, стр.8-9

⁷⁰ Ђорђевић, С. оп. цит., стр.4

⁷¹ Ђорђевић, С. оп. цит., стр.11

Табела 2. Број комуналних милицајаца и резултати рада у периоду 2013-2015.
године⁷²

	Број комуналних милицајаца	Број пријава грађана	Број прекршајних налога	Број асистенција	Број захтева судији за прекршаје
Београд	333	15594	218369	4955	4801
Чачак	16	1317	730	292	674
Крагујевац	37	3512	27	364	2293
Краљево	23	5270	1702	328	3065
Лесковац	10	/	186	6613	404
Ниш	50	2678	611	1337	12429
Нови Сад	51	32911	2346	410	5188
Панчево	10			/	441
Пожаревац	6	/	/	/	878
Шабач	21	/	1467	200	3864
Сомбор	3	/	822	495	430
Сремска Митровица	6	3132	235	108	147
Суботица	20	2509	862	780	368
Ужице	9	3354	64	440	639
Ваљево	9	/	3971	386	2351
Врање	15	3319	500	165	506
Зајечар	11	/	475	337	522
Зрењанин	19	790	1775	480	790

⁷² Ђорђевић, С., *Комунална полиција-милиција*. Београд, 2019, стр. 10-11

5. Организација комуналне милиције Републике Србије

Према члану 2 Закона о комуналној милицији Републике Србије, комунална милиција је организациона јединица органа градске управе, односно прецизније речено, представља унутрашњу организациону јединицу у саставу јединственог органа градске управе, односно управе образоване за поједину област.⁷³

Најмањи број комуналних милицајаца који једна унутрашња јединица може имати је 3 комунална милицајца. Комуналном милицијом руководи начелник комуналне милиције, а пословне комуналне милиције обављају униформисани комунални милицајци, уз изузетак да посао комуналне милиције могу обављати и комунални милицајци без службене униформе са ознакама, а по писаном налогу начелника комуналне милиције.⁷⁴

Градско веће доноси годишње и стратешке планове рада комуналне милиције, при чему се дати планови, пре доношења, морају ускладити са законским прописима и планираним годишњим радом и активностима полиције, као и са приоритетима за безбедност имовине и људи у датом граду. Полиција уз подршку министарства унутрашњих послова пружа помоћ градском већу током израде годишњег и стратешког плана рада комуналне милиције.⁷⁵

Треба истаћи да комунални милицајци, као и послови комуналне милиције у Републици Србији, не представљају део система безбедности у ужем смислу, без обзира што остварују поједине функције из надлежности државе. Послови које обавља комунална милиција су истовремено и комунални и полицијски послови.⁷⁶

Комунални су јер се ради о пословима који служе извршавању надлежностима града у појединим областима који су законски уређени, а полицијски јер током обављања службене дужности, комунални милицајци имају право на употребу прописаних овлашћења принуде, која су својствена полицијским, и примењују се у складу са донетим законима и подзаконским прописима који уређују начин и услове примене полицијских овлашћења. Комунална милиција нема „потпуну“ полицијску функцију, она је само управно прекршајне садржине јер доприноси управној (извршној) функцији града.⁷⁷

⁷³ Члан 2 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

⁷⁴ Члан 2 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

⁷⁵ Члан 12 и 13 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

⁷⁶ Васиљевић – Радојчић З., Суботић, Д., Правни аспекти полицијске организације у Србији, *Правни живот*, Београд, бр. 10/2008.

⁷⁷ Урошевић, З., *Комунална полиција у Србији – правни аспекти*, Магистарски рад, Београд, 2013.

Комунална - полицијска овлашћења су уведена са циљем обезбеђивања правне сигурности у сфери разуђеног и променљивог јавног интереса.⁷⁸

Када је реч о организацији комуналне милиције треба нагласити да је комунална милиција посебна организација образована у складу са законима Републике Србије. Комунална милиција, као организација, врши надзорне послове који су законом утврђени и применом овлашћења помаже и омогућава извршавање надлежности града на територији датог града, као и несметано обављање законом одређених послова града.⁷⁹

Припадници комуналне милиције представљају стручно оспособљене кадрове чије се образовање и оспособљавање за рад врши у складу са посебно креираним образовним програмима унутар специјализованих институција за образовање и обуку припадника полиције. Пре обављања послова и примене овлашћења комуналног милицајца морају бити испуњени посебни, прописани услови. Такође, комунални милицајци имају периодично стручно усавршавање, редовне и ванредне стручне и здравствене провере.⁸⁰⁸¹

Оно што је битно нагласити је да комунални милицајци немају статус државних службеника, већ запослених у органима локалне самоуправе. Радно правни статус комуналних милицајаца има посебне специфичности због природе и услова у којима се посао обавља, што их управо разликује од статуса осталих запослених у органима града.

У безбедоносном систему Републике Србије, комунални милицајци заузимају специфичну улогу и положј. Током обављања послова и применом овлашћења, комунални милицајци остварују сарадњу са полицијом. Дужност полиције је да на образложен захтев комуналне милиције, када је то потребно за извршавање послова из њене надлежности, достави све податке из службене евиденције који се воде у складу са законом.⁸²

⁷⁸ Урошевић, З. Децентрализација и комунална полиција, *Правни живот*, Београд, 10/2012.

⁷⁹ Пилиповић, В., Улога полиције и комуналне полиције у остваривању локалне безбедности у Србији. *CIVITAS*, 1/2011, стр. 179–190.

⁸⁰ Правилник о програму, времену и начину стручног оспособљавања и усавршавања, садржају и начину полагања испита и провере стручне оспособљености, евиденцији и уверењима о положеним испитима и утврђеној оспособљености комуналних милицајаца, *Службени гласник РС* бр. 106/09

⁸¹ Лончар З., *Управно право посебни део право унутрањих послова*, Београд, 2005

⁸² Члан 8 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

6. Овлашћења комуналне милиције Републике Србије

У члану 18 Закона о комуналној милицији, одређена су овлашћења комуналне милиције Републике Србије:

- упозорење;
- усмено наређење;
- провера идентитета;
- довођење;
- преглед лица, предмета и возила;
- привремено одузимање предмета;
- аудио и видео снимање;
- употреба средстава принуде;
- прикупљање обавештења;
- друга овлашћења у складу са законом.⁸³

Поред, претходно наведених овлашћења, комунални милицајац може, када је за то овлашћен законом, другим прописом и општим актом јединице локалне самоуправе, издати прекршајни налог, поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело, поднети захтев за покретање прекршајног поступка и обавестити други надлежни орган да предузме мере из своје надлежности.⁸⁴

Уколико грађанин, организација, институција и/или удружење сматра да су им повређена законски гарантована права због тога што је комунални милицајац незаконито или неправилно применио овлашћења, постоји могућност подношења притужбе у року од 30 дана од дана када је настала дата повреда. Након подношења притужбе, руководилац комуналне милиције сагледава дату притужбу и у року од 15 дана, од дана пријема притужбе, мора писмено да одговори подносиоцу притужбе.⁸⁵

Сагледавањем овлашћења комуналне милиције Републике Србије може се закључити да комунална милиција поседује законско право на употребу посебних овлашћења својствена овлашћењима полиције. Овлашћења комуналне милиције која су прописана Законом о комуналној милицији представљају правни основ за вршење и одређених управних полицијских радњи, које као такве садрже 4 важна елемента:

⁸³ Члан 18 Закона о комуналној милицији, Службени гласник РС, бр. 49/2019

⁸⁴ Ибидем

⁸⁵ Кекић, Д., Миленковић, М., Варијетети и асиметричности комуналне полиције у Републици Србији. Зборник радова: *Европске интеграције: Правда, слобода и безбедност*. 2016, стр. 180-181.

- циљ,
- заснованост на закону,
- конкретност и
- ауторитативност.⁸⁶

Управним радњама се непосредно утиче на одређене субјекте у конкретной ситуацији када треба донети појединачни правни акт, или када се путем њих правни акти директно извршавају.⁸⁷

Садржина и услови за употребу сваког овлашћења прецизно су прописани, а примењују се под условима и на начин предвиђен Законом о полицији и подзаконским прописима о полицијским овлашћењима и начину обављања полицијских послова.⁸⁸

Комунални милицајац је дужан да се увери у испуњеност законских услова за примену овлашћења пре њихове примене, и с тим у вези он је одговоран за њихову процену.⁸⁹ Сама примена овлашћења се примењује по његовој сопственој иницијативи, по наређењу претпостављеног и по налогу надлежног органа. У редовној ситуацији се овлашћења примењују по наређењу присутног претпостављеног, док у оправданим ситуацијама, када нема времена да се чека на то наређење јер се мора поступити без одлагања, комунални милицајац ће поступити по сопственој иницијативи. Ако је у датој ситуацији могуће, а не би угрозило извршење задатка, лице према коме се примењује овлашћење има право да буде упознато са разлозима њихове примене, да буде упознато са идентитетом комуналног милицајца и да тражи присуство лица које ужива његово поверење.

Пре примене овлашћења комунални милицајац је дужан да се представи. Међутим, ако околности њихове примене у конкретном случају доводе у опасност постизање законитог циља, комунални милицајац ће на своје својство упозорити речима „Комунална милиција“, док ће своје представљење обавити по престанку околности.

⁸⁶ Васиљевић, Д., Материјални акти управе с освртом на радње полиције, *Правни живот*, Београд, 2009/11, стр. 75-89

⁸⁷ Урошевић З., *Комунална полиција у Србији – правни аспекти*, магистарски рад, Београд, 2013.

⁸⁸ Урошевић, З. Локална самоуправа, инспекцијски надзор и комунална полиција, *Правни живот*, Београд, 11/2009.

⁸⁹ Милосављевић Б., Милетић С., *Модел обавезне инструкције о начину обављања послова комуналне полиције*, бр. 08-352-239 23.02.2011. године.

Посебно је важно апострофирати дужност комуналног милицајца да поступа непристрасно и једнако према свима, што такође подразумева поступање на хуман начин, поштовање достојанства, угледа и части сваког лица. Нарочито се мисли на обазриво опхођење према малолетним лицима, инвалидима и другим лицима са посебним потребама.

Примена овлашћења мора бити сразмерна потреби због које се предузима. Што значи да ће у одабиру овлашћења комунални милицајца применити оно којем се задатак може извршити са што мање штетних последица, што мање задирање у људска права и слободе, уз минимум неопходне силе.⁹⁰

6.1 Упозорење

Лице које својим понашањем, пропуштањем одређене радње може нарушити или нарушава законом и другим прописима уређени комунални ред, комунални милицајца ће упозорити.

Упозорења морају бити прецизна, кратка, разумљива сваком просечном грађанину, у усменој, писменој форми или преко средстава јавног информисања.

6.2 Усмена наређења

Усменим наређењем издаје се обавезно упутство, забране и налажу се мере и радње од којих зависи успешно обављање послова из делкруга комуналне милиције.

По правилу усмена наређења се издају непосредно, док се у оправданим случајевима усмено наређење може издати и на други одговарајући начин. На пример употребом телекомуникационих средстава, светлосних или звучних знакова-сигнала. Независно од начина њиховог издавања, усмена наређења морају бити разумљива, законита и кратка.

Циљ издавања усменог наређења јесте да се одреди шта ко мора да учини, или од које чинидбе мора да се уздржи и какве се мере морају предузети према ономе ко се не повиније наређењу.

⁹⁰ Урошевић, З.: Нормативна овлашћења града и рад комуналне полиције, *Правни живот*, Београд, бр. 10/2010.

Комунални милицајци их издају појединцима и групама, органима и организацијама, привредним друштвима, другим правним лицима и предузетницима. Не поступање по усменом наређењу или поступање на супротан начин повлачи овлашћење комуналне милиције за применом строжег овлашћења у циљу постизања законитог циља.

6.3 Провера идентитета

Провери идентитета се приступа када понашање или деловање неког лица представља кршење прописа из делокруга комуналне милиције. Начини или методе су најпре увид у личну исправу, увид у личну карту, возачку дозволу, путну исправу или други јавну исправу са фотографијом издату од стране надлежног државног органа. Уколико је то немогуће утврдити на напред наведени начин, провери идентитета се може приступити и на основу изјаве лица чији се идентитет проверава.

У пракси се често дешава да лице чији се идентитет провера пружа отпор, покушава бекство или напад на службено лице, те је стим у вези комунални милицајац у обавези да буде обазрив и спреман да на адекватан начин реагује.

6.4 Довођење

Ако комунални милицајац не може да утврди идентитет лица провером на начин напред описан, то лице ће се довести надлежном органу ради утврђивања идентитета. На исти начин ће се поступити и са лицем према коме постоји сумња у веродостојност исправа или изјава на основу којих се проверава идентитет.

Довођење извршавају најмање 2 комунална милицајца и врши се у просторијама полицијске станице органа надлежног за утврђивање идентитета.

Ово се овлашћење неће применити према лицу чије је кретање знатно отежано због болести, старости, изнемоглости или трудноће, према немоћном лицу, малолетним лицима, уживаоцима дипломатског или конзуларног идентитета.

6.5 Преглед лица, предмета и возила

Преглед се врши непосредно или уз коришћење техничког средства, али тако да се непосредно пре прегледа лице позива да добровољно омогући увид у садржај предмета. По његовом одбијању комунални милицајац ће сам проверити садржај, настојећи да проузрокује што мању штету, а уколико до штете дође услед отварања предмета исте ће фиксирати фотографијом.

Уколико комунални милицајац при прегледу нађе предмете за које се основано може претпоставити да су предмет кривичног дела, да је исти употребљен или прибављан извршеним кривичним делом или прекршајем, о томе ће одмах обавестити полицију.

Прегледом лица сматра се увид у садржај одеће и обуће. Прегледом возила сматра се преглед свих отворених и затворених простора возила и предмета који се превозе.

6.6 Привремено одузимање предмета

Предмет који је прибављен, употребљен или настао кршењем прописа из делокруга комуналне милиције, комунални милицајац ће привремено одузети и исте предати надлежном органу. Приликом привременог одузимања предмета, комунални милицајац је дужан да изда потврду. У потврди се мора назначити од кога је предмет одузет и податке који служе идентификацији предмета, односно његовог разликовања од осталих предмета.

Комунални милицајац је дужан да обезбеди чување привремено одузетих предмета у просторијама комуналне милиције, а уколико је то због својства предмета отежано, скопчано значајним тескоћама, могу се сместити и на други одговарајући начин до њихове предаје надлежном органу.

У случају када се против лица од кога су привремено одузети предмети не покрене поступак пред надлежним органом у законском року, предмети ће се без одлагања њему вратити. Уколико се исто лице не одазове уредном позиву у року који не може бити краћи од месец дана, тај предмет се може уништити, употребити као опште добро или продати, а средства остварена продајом уврстиће се у буџет града.

Није дозвољено одузимати архиву, документа и службена акта дипломатског и конзуларног представништва и прописано означену дипломатску пошту.

6.7 Аудио и видео снимање

Када је потребно ради спречавања кршења прописа из делокруга комуналне милиције за одређени простор и објекат се може обезбедити и видео надзор, а сами уређаји могу бити видљиви, са истакнутим натписом да је простор или објекат обезбеђен видео надзором.

Видео надзор се може спровести као стални или повремени, када је по оцени надлежног органа града, а на предлог начелника комуналне милиције, целисходно обезбедити видео надзором одређени простор или објекат, комунални милицајац ће поступити по добијеним упуштвима. Док по одлуци начелника комуналне милиције може се дозволити и снимање на јавним местима уколико је то значајно за сузбијање кршења прописа из делокруга комуналне милиције.

6.8 Употреба средстава принуде

Средствима принуде сматрају се:

- физичку снага,
- службена палица и
- средства за везивање утврђена законом.

Комунални милицајац ће посегнути за њиховом употребом само ако се на други начин не може извршити задатак, водећи рачуна о сразмерности, опасности која прети законом заштићеном добру и вредности. Комунални милицајац ће увек употребити најблаже средство, и то тако да пре употребе упозори лице према коме се намерава употребити средство принуде, ако је у датом моменту то могуће. Пре употребе комунални милицајци су дужни да чувају људске животе, здравље људи, имовину, а посебно да не дође до повреде апсолутно заштићених основних људских и мањинских права и слобода.

Под физичком снагом подразумева се вештина одбране или напада која се састоји од примене бацања, ударца уз наношење најмањих штетних последица,

одбијање и онемогућавање истовременог противправног напада на комуналног полицајца.

Службеном палицом сматра се палица којом се могу нанети ударци, због чега је изграђена од смеше природног и вештачког каучука, а у унутрашњости има металну шипку којом се обезбеђује потребна чврстоћа и отпорност при употреби. Ударци се не смеју наносити у пределу главе и врата, кичеменог стуба, грудног коша, гениталија и зглобова. Према лицима млађим од 14 година, изнемоглим и очигледно болесним, женама чија је трудноћа видљива, службена палица се може употребити само уколико је неко од ових лица употребио ватрено оружје или оруђе.

Средствима везивања сматрају се службене лисице, пластичне затеге и друга намењена средства. Употребом средстава за везивањем сматра се везивање руку лица, испред или иза леђа, према лицу које пружа отпор или покушава да побегне.

Комунални милицајац у обављању службене дужности има статус службеног лица и ужива кривичноправну заштиту прописану законом. Закон о комуналној полицији.⁹¹ У члану 51 Закона о комуналној милицији наводи се да се лице које омета или спречава комуналног милицајца у обављању послова комуналне милиције утврђених у члану 18. овог закона, казнити за прекршај новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара.⁹²

⁹¹ Члан 52 Закона о комуналној милицији, Службени гласник РС, бр. 49/2019

⁹² Члан 51 Закона о комуналној милицији, Службени гласник РС, бр. 49/2019

7. Унутрашње уређење комуналне милиције Републике Србије

У члану 2 Закона о комуналној милицији наводи се да јединица локалне самоуправе образује комуналну милицију као унутрашњу организациону јединицу у саставу јединственог органа општинске, односно градске управе или управе образоване за поједину област.⁹³

У унутрашњим организационим јединицама обављају се послови комуналне милиције у складу са чланом 2 Закона о комуналној милицији. У склопу унутрашње организационе јединице комуналне милиције могу се образовати подручне организационе јединице за градску општину или више њих или за део подручја јединице локалне самоуправе одређен актом о унутрашњем уређењу комуналне милиције. Шефови подручних организационих јединица руководе подручном организационом јединицом. За свој рад, као и за рад подручне организационе јединице, шефови подручних организационих јединица одговарају начелнику комуналне милиције датог града.⁹⁴

У члану 15 Закона о комуналној милицији наводи се да се у саставу комуналне милиције града може формирати посебна организациона јединица за потребе унутрашње контроле рада запослених у комуналној милицији. За рад на пословима унутрашње контроле потребно је да службеник испуњава услове за заснивање радног односа утврђене законом који уређује права и дужности из радног односа запослених у јединицама локалне самоуправе и да испуњава услове за заснивање радног односа комуналног милицајца, као и одређено образовање и искуство у струци, које је детаљније наведено у члану 15 Закона о комуналној милицији. Закони и подзаконски акти којима се уређују унутрашњи послови се примењују и на послове унутрашње контроле.⁹⁵

У члану 3 Закона о комуналној милицији наводи се да комуналном милицијом руководи начелник комуналне милиције. У члану 16, истог закона, детаљно су наведени услови који се морају испунити (образовање, искуство, услови заснивања радног односа комуналног милицајца, права и дужности из радног односа

⁹³ Члан 2 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

⁹⁴ Члан 14 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

⁹⁵ Члан 15 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

запослених у јединицама локалне самоуправе). Такође, шефови подручних организационих јединица морају испуњавати услове заснивања радног односа наведене у члану 16 Закона о комуналној милицији.

У члану 17 Закона о комуналној милицији дефинисано је распоређивање начелника и шефова организационих јединица. У датом члану се наводи да начелник јединственог органа општинске, односно градске управе, односно управе образоване за поједину област у чијем је саставу комунална милиција, распоређује начелника комуналне милиције. На предлог начелника комуналне милиције, начелник јединственог органа општинске, односно градске управе или управе образоване за поједину област у чијем је саставу комунална милиција распоређује шефа организационе јединице.⁹⁶

Када је реч о условима за избор начелника комуналне милиције, услови су следећи:

- висока стручна спрема (студије другог степена, дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије, основне студије у трајању од најмање 4 године),
- минимум 5 година рада у струци,
- испуњени општи услови за рад у органима локалне самоуправе.⁹⁷

Услови за избор шефа организационе јединице су:

- висока стручна спрема (студије II степена, дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије, односно на основним студијама у трајању од најмање 4 године),
- минимум 3 године рада у струци,
- испуњени општи услови за рад у органима локалне самоуправе.⁹⁸

⁹⁶ Члан 17 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

⁹⁷ Кекић, Д., Милошевић, М. Варијетети и асиметричности комуналне полиције у Републици Србији. *Зборник радова: Европске интеграције: Правда, слобода и безбедност*. 2016. стр. 183

⁹⁸ Ибидем

8. Радноправни положај комуналне милиције Републике Србије

Члан 34 Закона о комуналној милицији Републике Србије наводи да се на права и дужности из радног односа комуналних милицајаца примењују прописи који уређују права и дужности из радног односа запослених у јединицама локалне самоуправе, ако овим законом није друкчије уређено.⁹⁹

У члану 35 Закона о комуналној милицији Републике Србије, наводи се да поред услова наведених у члану 34 Закона о комуналној милицији, комунални милицајци морају испуњавати и следеће посебне услове:

- поседује психофизичку способност, која је потребна за вршење послова комуналне милиције;
- не постоје безбедносне сметње за обављање послова комуналних милицајаца;
- има положен испит за комуналног милицајца;
- има стечено најмање средње образовање у четворогодишњем трајању и најмање једну годину радног искуства у струци.¹⁰⁰

Узевши у обзир да због специфичне природе посла који комунални милицајци обављају у току свог свакодневног рада, треба истаћи да постоје одређена одступања везана за радноправни статус комуналних милицајаца у односу на радноправни статус осталих запослених у органима и јединицама локалне самоуправе.¹⁰¹

Уколико сагледамо природу посла комуналног милицајца, може се закључити да је у току свакодневне активности комуналних милицајаца присутан непосредан контакт са људима, као и оперативан теренски рад.¹⁰²

Поред тога, треба нагласити да професија комуналног милицајца укључује и континуирано стручно оспособљавање и усавршавање, полагање испита за обављање послова и примену овлашћења комуналног милицајца, уз редовне и

⁹⁹ Члан 34 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

¹⁰⁰ Члан 35 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

¹⁰¹ Урошевић, З. Локална самоуправа, инспекцијски надзор и комунална полиција, *Правни живот*, Београд, 11/2009.

¹⁰² Ибидем

ванредне провере стручне оспособљености који спроводи министарство надлежно за локалну самоуправу.¹⁰³

2009. године, Министарство државне и локалне самоуправе Републике Србије је донело 4 правилника који се додатно регулишу питања комуналне полиције у Републици Србији:

- Правилник о начину утврђивања психофизичке способности потребне за обављање послова комуналне полиције;¹⁰⁴
- Правилник о програму, времену и начину стручног оспособљавања и усавршавања, садржају и начину полагања испита и провере стручне оспособљености, евиденцији и уверењима положеним испитима и утврђеној оспособљености комуналних полицајаца;¹⁰⁵
- Правилник о службеној легитимацији комуналних полицајаца;¹⁰⁶
- Правилник о начину и поступку вршења контроле комуналне полиције.¹⁰⁷

Путем ова четири правилника, који су објављени у „Службеном гласнику Републике Србије“ 2009. године, Министарство за државну и локалну самоуправу Републике извршило је додатно уређење следећа питања везана за професију комуналних полицајаца:

- уређено је питање начина утврђивања потребне психофизичке способности за вршење активности комуналних полицајаца;
- утврђен је програм стручног усавршавања, оспособљавања и начина полагања испита комуналних полицајаца;
- утврђено је како треба изгледати, као и садржина, службене легитимације припадника комуналне полиције;

¹⁰³ Урошевић, З. Локална самоуправа, инспекцијски надзор и комунална полиција, *Правни живот*, Београд, 11/2009.

¹⁰⁴ Правилник о начину утврђивања психофизичке способности потребне за обављање послова комуналне полиције „Службени гласник РС“, број 106 од 17. децембра 2009.

¹⁰⁵ Правилник о програму, времену и начину стручног оспособљавања и усавршавања, садржају и начину полагања испита и провере стручне оспособљености, евиденцији и уверењима о положеним испитима и утврђеној оспособљености комуналних полицајаца „Службени гласник РС“, бр. 106 од 17. децембра 2009, 58 од 20. августа 2010, 73 од 12. октобра 2010.

¹⁰⁶ Правилник о службеној легитимацији комуналних полицајаца „Службени гласник РС“, број 106 од 17. децембра 2009.

¹⁰⁷ Правилник о начину и поступку вршења контроле комуналне полиције „Службени гласник РС“, број 106 од 17. децембра 2009.

- утврђени су начини и могућности вршења контроле комуналне полиције;
- решено је питање уређења комуналне полиције;
- утврђени су облици, начини и могућности сарадње комуналне полиције;
- решено је питање изгледа униформе комуналних полицајаца, као и ознаке које требају и смеју бити на униформи комуналних полицајаца;
- боју и начин означавања возила и пловила и опрему комуналне полиције.

У члану 37 Закона о комуналној милицији Републике Србије наводи се да се стручно оспособљавање за обављање послова комуналног милицајца спроводи пре полагања испита за комуналног милицајца, при чему надлежни орган јединице локалне самоуправе са кандидатом за комуналног милицајца закључује уговор о стручном оспособљавању без накнаде, ради стручног оспособљавања за обављање послова комуналног милицајца и полагање испита за комуналног милицајца. Програм стручног оспособљавања за обављање послова комуналног милицајца, обавезно садржи:

- стручно-теоријски део и
- практични део програма.¹⁰⁸

При чему начин провере стручне оспособљености кандидата за комуналног милицајца, начин вредновања и верификације програма и пројекцију трошкова програма по једном учеснику, споразумно доносе министар надлежан за систем локалне самоуправе и министар надлежан за унутрашње послове.¹⁰⁹

Стручно усавршавање комуналних милицајаца остварује се у складу са законом који уређује права и дужности из радног односа запослених у јединицама локалне самоуправе.¹¹⁰

Испит за комуналног милицајца полаже кандидат за комуналног милицајца који је успешно завршио програм стручног оспособљавања, а најкасније у року од шест месеци од дана заснивања радног односа.¹¹¹

¹⁰⁸ Члан 37 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

¹⁰⁹ Ибидем

¹¹⁰ Члан 38 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

Провера практичне оспособљености за обављање послова комуналног милицајца спроводи се најмање једном у три године, на захтев надлежног органа јединице локалне самоуправе или министарства надлежног за систем локалне самоуправе. При чему проверу врши министарство надлежно за унутрашње послове, које доноси план и програм провере оспособљености комуналних милицајаца, са пројекцијом трошкова програма по једном учеснику.¹¹²

Када је реч о провери психофизичке способности комуналних милицајаца, члан 41 Закона о комуналној милицији Републике Србије наводи да се по налогу председника општине, односно градоначелника, начелник комуналне милиције, а по налогу начелника комуналне милиције, комунални милицајац дужан је да се подвргне провери психофизичке способности потребне за обављање послова комуналне милиције и да у року од 15 дана од дана пријема налога достави градоначелнику, односно председнику општине, односно начелнику комуналне милиције лекарско уверење здравствене установе, као доказ да има психофизичку способност потребну за обављање послова комуналне милиције.¹¹³

Оно што још треба истаћи, када је реч о радноправном положају комуналних милицајаца је и повреда дужности из радног односа. У случају да дође до повреде дужности радног односа, потребно је покренути дисциплински поступак. Уколико се докаже да је комунални милицајац повредио дужности радног односа, изричу се дисциплинске мере, при чему дисциплински поступак и врсте дисциплинских мера које могу да се изрекну запосленом прописане су законом којим се уређују права и дужности из радног односа запослених у органима јединица локалне самоуправе, ако овим законом није другачије уређено.¹¹⁴

Поред тежих повреда дужности из радног односа утврђених законом којим се уређују права и дужности из радног односа запослених у јединицама локалне самоуправе, теже повреде дужности из радног односа за које је одговоран припадник комуналне милиције јесу и:

- противзаконита употреба средстава принуде;
- одавање података неовлашћеним лицима;

¹¹¹ Члан 39 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

¹¹² Члан 40 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

¹¹³ Члан 41 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

¹¹⁴ Члан 43 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

- самовољно напуштање радног места одређеног за обављање комунално полицијских послова или места одређеног за приправност;
- свака радња, односно пропуштање радње којом се онемогућава или отежава извршавање службених задатака;
- непредузимање мера или непружање помоћи, у оквиру својих службених обавеза, органима града, општине и јавним службама које оснива јединица локалне самоуправе;
- издавање наређења чије би извршење представљало кривично дело;
- прикривање извршења теже повреде службених дужности од стране непосредног руководиоца;
- ношење униформе ван радног времена без сагласности начелника комуналне милиције, односно неовлашћено поступање без униформе;
- непоштовање обавезних упутстава начелника комуналне милиције;
- непоступање по налогу службеника унутрашње контроле;
- одбијање лекарског прегледа из члана 41. Закона о комуналној милицији Републике Србије.¹¹⁵

¹¹⁵ Члан 44 Закона о комуналној милицији, *Службени гласник РС*, бр. 49/2019

9. Правно уређење комуналне милиције града Ниша

Одлуком о организацији градских управа града Ниша и у складу са Законом о комуналној полицији, 15. јануара 2010. године формирана је Комунална полиција града Ниша као Одељење комуналне полиције при Управи за комуналне делатности, енергетику и саобраћај. 22. децембра 2010. године почела је са радом Комунална полиција града Ниша.¹¹⁶

Скупштина града Ниша доноси законске акте који су битни за формирање комуналне полиције града Ниша:

1. Одлука о облицима и начину остваривања сарадње комуналне полиције и инспекцијских служби града Ниша и градских општина, „Службени лист Града Ниша“, бр. 91/2009;¹¹⁷
2. Одлука о униформи и ознакама комуналних полицајаца, „Службени лист Града Ниша“ бр. 91/2009, 18/2021;¹¹⁸
3. Одлука о боји и начину означавања возила и опреми комуналне полиције, „Службени лист Града Ниша“, бр. 91/2009, 18/2021.¹¹⁹

Комунална полиција Града Ниша спроводи своје активности на основу:

- Закона о комуналној полицији,
- Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму,
- Закон и јавном реду и миру,
- Закона о јавном окупљању и
- поступа по градским одлукама које доноси Скупштина Града Ниша.¹²⁰

Одлуке по којима поступа Комунална полиција су следеће:

- Одлука о комуналном реду,
- Одлука о ауто-такси превозу путника на територији града Ниша,

¹¹⁶ Одлука о организацији градских управа града Ниша, „Службени лист града Ниша“ бр. 4/2010 - пречишћен текст, 25/2010, 67/2012 и 100/2013.

¹¹⁷ Доступно на сајту: http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2010_01/t01_0250.htm
Приступљено: 05.10.2021. године

¹¹⁸ Доступно на сајту http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2021_03/NI_018_2021_003.htm
Приступљено: 05.10.2021. године

¹¹⁹ Доступно на сајту http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2021_03/NI_018_2021_004.htm
Приступљено: 05.10.2021. године

¹²⁰ Доступно на сајту: <https://www.gu.ni.rs/gradska-uprava/gradska-uprava-grada-nisa/komunalna-policija-grada-nisa/> Приступљено: 05.10.2021. године

- Одлука о јавном градском и приградском превозу путника на територији Града Ниша,
- Одлука о јавним паркиралиштима,
- Одлука о одржавању чистоће на површинама јавне намене и управљању комуналним отпадом,
- Одлука о условима и начину снабдевања топлотном енергијом,
- Одлука о местима и начину извођења домаћих љубимаца на јавним површинама на територији Града Ниша,
- Одлука о обављању делатности зоохигијене на територији Града Ниша,
- Одлука о кућном реду у стамбеним зградама на територији Града Ниша,
- Одлука о постављању пловила на делу обале и водног простора на територији Града Ниша.¹²¹

На основу Одлуке о облицима и начину остваривања сарадње комуналне полиције и инспекцијских служби Града Ниша и градских општина, комунална полиција може да поступа и по следећим одлукама:

- Одлука о водоводу и канализацији,
- Одлука о димничарским услугама,
- Одлука о пијацама,
- Одлука о уређивању и одржавању гробља и сахрањивању,
- Одлука о уређењу и одржавању паркова, зелених и рекреационих површина,
- Одлука о јавној расвети,
- Одлука о јавним чесмама.¹²²

¹²¹ Доступно на сајту: <https://www.gu.ni.rs/gradska-uprava/gradska-uprava-grad-nisa/komunalna-policija-grad-nisa/> Приступљено: 09.08.2021. године

¹²² Доступно на сајту: <https://www.gu.ni.rs/gradska-uprava/gradska-uprava-grad-nisa/komunalna-policija-grad-nisa/> Приступљено: 08.10.2021. године

10. Закључна разматрања

Законом о комуналној полицији, донетог 2009. године, уређено је питање комуналне полиције на територије Републике Србије. Овим законом уређена је сврха, пословање и основе интерног уређења. Такође, истим законом су дефинисана овлашћења припадника комуналне полиције, затим контрола њихове примене, као и главни елементи њиховог положаја и заштите.

2019. године извршена је промена Закона о комуналној полицији и донет је Закон о комуналној милицији, самим тим комунална полиција Републике Србије променила је назив у комуналну милицију.

Законом о комуналној милицији Републике Србије одређено је да комуналну милицију формира јединица локалне самоуправе, као унутрашњу организациону јединицу у саставу јединственог органа општинске, односно градске управе или управе образоване за поједину област.

Поред Закона о комуналној милицији, на улогу и положај комуналне милиције имају и одлуке министарства, као и прописи општина и градова, који се доносе у складу са Законом о комуналној милицији.

Комунална милиција, као организација, врши надзорне послове који су законом утврђени и применом овлашћења помаже и омогућава извршавање надлежности града на територији датог града, као и несметано обављање законом одређених послова града. Послови које обавља комунална милиција су истовремено и комунални и полицијски послови већ запослених у органима локалне самоуправе. Радно правни статус комуналних милицајаца има посебне специфичности због природе и услова у којима се посао обавља, што их управо разликује од статуса осталих запослених у органима града.

У поређењу са дужностима комуналне полиције у Француској, можемо закључити да комунална полиција Француске поседује одређена овлашћења која комунална милиција у Републици Србији не поседује, као што су:

- праћење и регулисање друмског саобраћаја и евидентирање саобраћајних прекршаја,
- рутинске прегледе прекршаја начињених под дејством алкохола.

Такође, треба истаћи да комунална полиција у Француској по дозволи градоначелника може бити наоружана у одређеним околностима или за посебне ноћне послове. Док су у неким градовима сви комунални полицајци стално наоружани.

С обзиром да се у немачком правном поретку систем комуналне полиције комплексно уређује од покрајине до покрајине, јасно се учавало да се комунална милиција Републике Србије, узимајући у обзир њихова овлашћења, у великом броју тачака битно разликује. Међутим, поједина овлашћења се подударују са онима у нашој држави, као што је случај да комунални милицајац може идентификовати грађане и контролисати поштовање јавног реда.

Упоредивши овлашћења комуналне полиције у Енглеској можемо закључити да је опсег овлашћења знатно обимнији у односу на наш систем. Ваљало би размислити и приступити реформи српског Закона о комуналној милицији у погледу увођења додатних овлашћења комуналне милиције, по налику на овлашћења комуналне полиције у Енглеској, као што су:

- овлашћење за издавање казни за кршење Закона о псима,
- овлашћење за издавање казни за вожњу бицикала на пешачким стазама,
- одузимање алкохола малолетним лицима и цигарета лицима млађим од 16 година.

Овлашћења комуналне полиције у Црној Гори се у целости подударују са овлашћењима комуналне милиције у Републици Србији.

Анализирајући овлашћења комуналне полиције у Републици Српској долазимо до закључка да се посебно придаје значају овлашћења у домену комуналних услуга и еколошке заштите, те је из тог разлога предвиђен читав низ различитих овлашћења којима се постиже исти циљ.

На основу Закона о комуналном господарству, овлашћења комуналне полиције у Хрватској су у значајној мери идентична са овлашћењима у Републици Србији. Међутим, значајна разлика истиче се с обзиром на географски положај Хрватске државе и с тим у вези овлашћење комуналне полиције да изврши надзор над правним и физичким лицима која обављају делатност на поморском добру.

Овлашћења комуналне полиције у Словенији су готово идентична са овлашћењима комуналне милиције у Републици Србији уз значајан изузетак, односно могућност комуналног полицајца за притварањем лица и обављање безбедоносног прегледа лица.

Сагледавањем свега претходно наведеног, може се донети закључак да је комунална милиција у Републици Србији добро организована и својим радом и активностима доприноси ефикаснијем функционисању градских служби, одржавању комуналног реда и мира, а самим тим и утиче на побољшање квалитета и сигурности живота у градовима у Републици Србији.

11. Литература

1. Balcioglu, P. Community policing in England, Wales, and European Union: Past, present and future. *Ankara Avrupa Calismalari Dergisi*. 15/2016, 173-199.
2. Blair, I. The Policing Revolution: Back to the Beat. *New Statesman*, 2002, 725:21,23.
3. Васиљевић, Д., Материјални акти управе с освртом на радње полиције, *Правни живот*, Београд, 2009/11, стр. 75-89.
4. Васиљевић – Радојчић З., Суботић, Д., Правни аспекти полицијске организације у Србији, *Правни живот*, Београд, бр. 10/2008.
5. Dangleish, D., Myhill, A., *Implementation of the National Reassurance Policing Programme*. RDS, 2006.
6. Dehbi, C. *Community-Oriented Policing in the European Union Today*. EUCPN, 2018.
7. Donnelly, D., *Municipal Policing in the European Union: Comparative Perspectives*, New York, 2013.
8. Denion, F. *Police municipale : missions et moyens*. Territoriales Editions, Paris, 2006.
9. Ђорђевић, С., *Комунална полиција-милиција*. Београд, 2019,
10. Кекић, Д., Миленковић, М., Варијетети и асиметричности комуналне полиције у Републици Србији. *Зборник радова: Европске интеграције: Правда, слобода и безбедност*. 2016.
11. Kania. R.R.E. French Municipal Police Experiment. *Police Studies*. 12(23), 125-132.
12. Лончар З., *Управно право посебни део право унутрањих послова*, Београд, 2005
13. Милосављевић, Б., *Приручник за стручно оспособљавање и полагање испита комуналних полицајаца*, Министарство за државну управу и локалну самоуправу, Београд, 2010.
14. Милосављевић Б., Милетић С., *Модел обавезне инструкције о начину обављања послова комуналне полиције*, бр. 08-352-239 23.02.2011. године.
15. Миланковић-Васовић, Љ. *Комунална полиција: уводне одреднице, закон, правилници са прилозима и обрасцима, индекс*, Београд, 2009.

16. Mucchielli L., The Evolution of Municipal Police forces in France: An Imitation of State Police Doomed to Failure?, *Déviante et Société*, 2017/2 (Vol. 41), p.239-271.
17. Никач, Ж., Комунална полиција у Републици Србији – место, улога и задаци, Удружење правника Србије, *Правни живот*, бр. 10/2010, стр. 483–498
18. Пилиповић, В., Улога полиције и комуналне полиције у остваривању локалне безбедности у Србији. *CIVITAS*, 1/2011, стр. 179–190.
19. Урошевић, З., Локална самоуправа, инспекцијски надзор и комунална полиција, *Правни живот*, Београд, 11/2009.
20. Урошевић, З., „Новост у систему: Увођење комуналне полиције“, *Правни живот*, бр. 7-8/2010.
21. Урошевић, З.: Нормативна овлашћења града и рад комуналне полиције, *Правни живот*, Београд, бр. 10/2010.
22. Урошевић, З., Децентрализација и комунална полиција, *Правни живот*, Београд, 10/2012.
23. Урошевић, З., *Комунална полиција у Србији – правни аспекти*, Магистарски рад, Београд, 2013.
24. Foster, J., Jones C., `Nice to Do' and Essential: Improving Neighbourhood Policing in an English Police Force. *Policing*, 4/2010, 395-402.
25. Hesse, J.J. *Polizeireform Baden-Württemberg*. Internationales Institut für Staats - und Europawissenschaften, Berlin, 2015.
26. Colvin, C.A., Goh, A., Elements underlying community policing: Validation of the construct. *Police Practice and Research*. 2006, 7(1), 19–33.

Закони:

1. Закон о комуналној милицији Републике Србије, „Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 49/2019.
2. Закон о комуналној полицији Црне Горе, „Службени гласник ЦГ“ бр. 57/2014 и 34/2019.
3. Закон о комуналној полицији Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 28/2013).
4. Закон о комуналном господарству Републике Хрватске, НН 68/18, 110/18, 32/20.
5. Закон о општинском редарству Републике Словеније, „Уредни лист РС“ 139/06.
6. Одлука о организацији градских управа града Ниша, „Службени лист града Ниша“ бр. 4/2010 - пречишћен текст, 25/2010, 67/2012 и 100/2013.
7. Одлука о облицима и начину остваривања сарадње комуналне полиције и инспекцијских служби града Ниша и градских општина, „Службени лист Града Ниша“, бр. 91/2009;
8. Одлука о униформи и ознакама комуналних полицајаца, „Службени лист Града Ниша“ бр. 91/2009, 18/2021;
9. Правилник о начину утврђивања психофизичке способности потребне за обављање послова комуналне полиције „Службени гласник РС“, број 106 од 17. децембра 2009.
10. Правилнико програму, времену и начину стручног оспособљавања и усавршавања, садржају и начину полагања испита и провере стручне оспособљености, евиденцији и уверењима о положеним испитима и утврђеној оспособљености комуналних полицајаца „Службени гласник РС“, бр. 106 од 17. децембра 2009, 58 од 20. августа 2010, 73 од 12. октобра 2010.
11. Правилник о службеној легитимацији комуналних полицајаца „Службени гласник РС“, број 106 од 17. децембра 2009.
12. Правилник о начину и поступку вршења контроле комуналне полиције „Службени гласник РС“, број 106 од 17. децембра 2009.

Веб адресе:

1. Police community support officer powers. Доступно на сајту:
2. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/117572/pcso-powers.pdf Приступљено: 04.10.2021. године
3. Bavarian Police 1945 to 1965.
Доступно на сајту: <https://hanssteinmueller.de/tl/Bayern-1945--1965.htm>
Приступљено: 01.10.2021. године.
4. Code of criminal procedure. Доступно на сајту:
https://www.legislationline.org/download/id/6381/file/France_CPC_am2006_en.pdf Приступљено: 01.10.2021. године.
5. Police community support officer. Доступно на сајту:
<https://onthebeat101.wordpress.com/about-pcsos/>
Приступљено: 04.10.2021. године
6. Code général des collectivités territoriales. Доступно на сајту:
<https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006070633/>
Приступљено: 01.10.2021. године.
7. Police Numbers- How many police are there in the UK? Доступно на сајту:
<https://www.politics.co.uk/reference/police-numbers-and-recruitment/>
Приступљено: 04.09.2021. године
8. Kommunalpolizei zeigt Präsenz in der Innenstadt. Доступно на сајту:
<https://www.fr.de/rhein-main/kommunalpolizei-zeigt-praesenz-innenstadt-10988602.html> Приступљено: 01.10.2021. године.
9. Police safer neighbourhood teams. Доступно на сајту:
<https://www.croydon.gov.uk/community-and-safety/safety/crime-and-antisocial-behaviour/police-safer-neighbourhood-teams> Приступљено: 04.10.2021. године
10. Neighbourhood police. Доступно на сајту:
https://www.thamesvalley.police.uk/police-forces/thames-valley-police/areas/au/about-us/our-people/neighbourhood-policing/?_cf_chl_captcha_tk__=pmd_aDYK6FW2GY.8vng4rJsXIDynMpYI19Vwz2RqUGdWt7Y-1633528023-0-gqNtZGzNA2WjcnBszQhR
Приступљено: 04.10.2021. године.

Сажетак и кључне речи

2009. године у Републици Србији донет је Закон о комуналној полицији. Доношењем Закона о комуналној полицији у Републици Србији приступило се системском решењу питања комуналног реда и мира. 2019. године извршена је промена Закона о комуналној полицији и донет је Закон о комуналној милицији, самим тим комунална полиција Републике Србије променила је назив у комуналну милицију. Законом о комуналној милицији уређено је питање пословања, организовања, овлашћења, правног статуса и контроле активности припадника комуналне милиције у Републици Србији.

Предмет рада посвећен је обради теме правног положаја и уређења комуналне милиције у Републици Србији.

Главни циљ мастер рада биће упознавање са правним положајем и уређењем комуналне милиције Републике Србије. Такође, циљ ће бити и упознавање са организацијом и овлашћењима комуналне милиције Републике Србије. Како би се тема мастер рада што целовитије обрадила, циљ мастер рада биће и упознавање са карактеристика комуналне полиције појединих држава Европске Уније, као што су Француска, Немачка и Енглеска, као и комуналном полицијом државама бивше СФРЈ.

Кључне речи: милиција, полиција, комунална милиција, комунална полиција, општинска полиција, правни статус комуналне милиције, уређење комуналне милиције

Summary and key words

Legal position and organization of communal police in the Republic of Serbia

In 2009, the Law on Communal Police was passed in the Republic of Serbia. With the adoption of the Law on Communal Police in the Republic of Serbia, a systemic solution to the issue of communal order and peace was approached. In 2019, the Law on Communal Police was changed and the Law on Communal Militia was passed, thus the Communal Police of the Republic of Serbia changed its name to Communal Militia. The Law on Communal Militia regulates the issue of business, organization, authorization, legal status and control of activities of members of communal militia in the Republic of Serbia.

The subject of the paper is dedicated to the topic of the legal position and organization of the communal militia in the Republic of Serbia.

The main goal of the master's thesis will be to get acquainted with the legal position and organization of the communal militia of the Republic of Serbia. Also, the goal will be to get acquainted with the organization and authorizations of the communal militia of the Republic of Serbia. In order to cover the topic of the master's thesis as comprehensively as possible, the aim of the master's thesis will be to get acquainted with the characteristics of the communal police of certain European Union countries, such as France, Germany and England, as well as the communal police of the former SFRY.

Keywords: militia, police, communal militia, communal police, municipal police, legal status of communal militia, organization of communal militia

Биографија

Тамара Драгановић рођена је 03.10.1995. у Неготину. Основну школу „Вук Карацић“ у Неготину завршила је 2010. године, а затим уписала Неготинску гимназију, друштвено-језички смер. Након завршетка средње школе уписала је Правни факултет у Нишу, на коме је дипломирала 2018. године са просечном оценом 9,20.

У периоду од 2019. године до 2021. године обавила је приправички стаж у адвокатској канцеларији. 2019. године уписује мастер академске студије на Правном факултету у Нишу, смер Унутрашњи послови. Све испите на мастер студијама је положила са оценом 10.

**ИЗЈАВА О ИСТОВЕТНОСТИ
ШТАМПАНОГ И ЕЛЕКТРОНСКОГ ОБЛИКА МАСТЕР РАДА**

Име и презиме аутора мастер рада: Тамара Драгановић

Наслов мастер рада: Правни положај и уређење комуналне полиције у Републици Србији.

Ментор: проф. др Дејан Вучетић

Изјављујем да је електронски облик мастер рада у pdf формату истоветан штампаном облику, који сам предала Правном факултету Универзитета у Нишу.

У Нишу,

Потпис аутора:

ИЗЈАВА О АУТОРСТВУ И ОДОБРАВАЊУ ОБЈАВЉИВАЊА МАСТЕР РАДА

Изјављујем да је мастер рад, под насловом: Правни положај и уређење комуналне полиције у Републици Србији пријављен и одбрањен на Правном факултету Универзитета у Нишу:

- резултат сопственог истраживачког рада;
- да овај мастер рад у целини, нити у деловима, нисам пријављивао/ла на другим факултетима, нити универзитетима;
- да нисам повредио/ла ауторска права, нити злоупотребио/ла интелектуалну својину других лица.

Дозвољавам да се овај мастер рад чува у библиотеци и објави на сајту Правног факултета Универзитета у Нишу, са подацима о датуму одбране и комисији пред којом је рад брањен.

Аутор мастер рада: Тамара Драгановић

У Нишу,

Потпис аутора
